

12. Kaplanija altarja sv. Mihaela, katero je na Svečnice dan 1438 ustanovila Gera, udovica pokojnega mestjana Erharda Pichlerja. Kaplan tega altarja, ki je vsaki dan sv. mešo in vsako leto obletnico služil v kapeli sv. Mihaela, je imel za vžitek 2 gorici in nekoliko drugega zemljišča. 1869 se je prodalo to zemljišče in se je na njem napravilo novo pokopališče. (Dalje.)

Gospodarske stvari.

Sadno drevje.

(Iz „Gor. gospod. lista.“)

Priporočal sem že mnogokrat pri raznih prilikah, da bi naši gospodarji vsak prazen in sposoben prostorček zasadili s sadnim drevjem. Posebno sem nasvetoval, da bi ob cestah napravljali zale in koristne drevorede sadnega drevja. Denes hočem kaj več o zasajenji in raznih plemenih sadnega drevja govoriti, kakor sem obljubil čast. občinstvu. Ni vsako pleme enako dobro za vrt, za prosto polje, ali za drevored ob cestah.

Za poslednjo rabo treba takega sadnega drevja, katero je čvrsto, veliko in stanovitno, katerega sad pozno zori in ki je presno le malo ljubega okusa. Za to je tedaj posebno sposobno sadje za sušenje.

Za sadni vrt pa je drevje, katero daje fino in prav zgodnje sadje.

A. Sadno drevje sposobno za zasajanje ob cestah:

Jabelka:

1. Navadni matan; drevo krepko, veliko, sadje se daje dolgo časa hraniti, je okusno in po violicah dišeče. Iz teh jabelk se napravlja izvrstno jabelčevo vino, pa tudi suhi krbliji so dokaj fini in dobri, kakor je tudi presni jabelčnik (kuhana frišna jabelka) okusen.

Ker je drevo tudi trpežno, smemo imenovati to pleme eno najboljših.

2. Zeleni kozji nos. Drevo veliko, rodovitno in rase povsod. Sad je velik in precej okusen. |

3. Veliki renski bob. Drevo veliko in hitro rasteče, jako trpežno in posebno rodovitno. Sad srednje velikosti, sicer pa dober.

4. Rudeči stetinec. Drevo hitro rase, je močno, trpežno, in v vsakej zemlji dobro stori. Jabelka so lepa, okusna, sposobna za presno porabo kakor tudi za sušenje. Če bi bilo to drevo tako rodovitno, kakor je sadje njegovo izvrstno, gotovo bi bilo to pleme najboljšo od vsih, kajti za gospodarsko rabo je jako vredno.

Hruške:

1. Šampanjka. Njeno sadje je le za napravo hruševega vina sposobno, ali za to je kaj izvrstna in jo gotovo nobeno drugo pleme ne prekosi.

2. Frankfurtareca. Drevo napravlja hitro lepo košato krono. Hruška (sad) je velika, rujavkasto-rdeče barve, dobra za sušenje in drugo porabo. Ker je sadje tega plemena dobro in ker je drevo jako lepo raščeno, priporočam jo posebno pri sajenji ob cestah.

3. Tepka. Prav dobra za sušenje. Drevo jako rodovitno in stanovitno, čvrsto. Za cestne drevorede prav sposobna.

4. Volkulja. Drevo jako veliko in trpežno, doseže visoko starost. Hruška sicer majhna, pa jako sposobna posebno za mošt.

5. Rumena glava leva. Stanovitno drevo, sadje prav dobro za mošt, pa se presno tudi dalje časa dobro shrani.

B. Sadno drevje sposobno za zasajenje na polji ob njivah, travnikih, pašnikih, po bregih itd.

Jabelka:

1. Grafensteiner. Drevo jako krepko, rodovitno tudi v revnej legi dobro rodi. Sadje je veliko, in ko je dobro zrelo, postane lepo zlatorumeno z nekaterimi rudečkastimi progami, okusa je izvrstnega. Trpi do božiča. Je prav dobro namizno sadje, katero n. pr. Holstinski sadjerejci pošiljajo v velikih množinah na Rusko.

2. Zelena kraljičina (Reinette). Drevo rase krepko, visoko, je redovitno. Jabelko je jako okusno in sočnato, se ohrani dolgo časa, tudi celo leto, tedaj do druge jeseni.

3. Zlati angleški zimski hruščevar (Parméne). Drevo rase krepke, visoko, je redovitno. Jabelko je okroglo, veliko, zlatorumeno in jako izvrstnega okusa, se ohrani do pozne spomladi. Je prav izvrstno pleme.

4. Rudeči pepinek. Drevo jako hitro rase in je prav rodovitno. Jabelko je prve vrste, jako okusno.

5. Zimski boršec žlahni. Drevo rase počasi in še le pozno rodi. Jabelko sicer majhno, toda posebno okusno. Enak je mošanegar.

6. Velika Kaselska reneta. Jako izvrstno sadje. Drevo rase hitro in je rodovitno.

7. Virtemberška kraljičica. Trpežno, fino jabelko. Drevo hitro rase, je lepo in rodovitno.

8. Kartuzijan. Močno drevo, jabelko trpežno, tudi za mošt sposobno.

9. Zlati Franklinovi pepin. Drevo rodi zgodaj, je prav rodovitno, jabelko je sicer majhno, rumeno, posebno finega okusa in prijetnega duha. Se hrani dolgo časa do poletja.

Hruške:

Muškateljka. Drevo hitro rase in je redovitno. Hruška okusna in za vse prav porabljiva.

Maslenka bela jesenska. Drevo srednje veliko, ljubi vendar le dobro zemljo. Hruška jako okusna.

Suba Martinovka. Drevo sicer ni posebno veliko, rodi vendar prav zdravo in okusno sadje in v vsakej zemlji vspešno stori. Hruška je srednje

velikosti, rujava z dolgim pecljem, prav dobra za sušenje.

Okrogla pomerančnica. Drevo veliko in prav rodovitno; (sad) hruška velika, jajčeve oblike, če je frišna, zelene barve, popolnem dozorela pa je lepo rumenkaste barve, sladkega muškatega okusa.

Zimska apotekarca. Drevo rodovitno, hruška je velika, podolgasta, rudečkaste barve, dobra in sposobna za sušenje kakor za drugo porabo.

(Nadalje.)

O vravnavi zemljiškega davka.

Deželna komisija štajerska je tarife zemljišnega davka, kakor so bili od okrajnih cenilnih komisij izdelani, presodila in popravila, ter jih razposlala županskim uradom in dotičnim okrajnim cenilnim komisijom, da se posestniki sami lahko prepričajo, kako da so tarifi za vsak okraj postavljeni in kako se je to določilo. — Proti tarifom se smejo in sicer do 12. julija t. l. pritožiti pisмено pri cenilnih komisijah: cele srenje, kakor tudi taki posestniki, ki sicer ne stanujejo v srenji, plačujejo pa vendar od zemljišča v dotični srenji vsaj šestinko vsega svojega zemljišnega davka. — V obče je deželna komisija tarife, kakor so jih okr. komisije izdelale ter popravil poročevalec ali deželni inšpektor, znižala.

Dopisi.

Sv. Lenart v Slov. gor., 15. juni. Zbor kat. pol. društva je bil v nedeljo 15. t. m. mnogobrojno od udov in neudov iz celega okraja obiskan, ker se je naznanilo, da se bo razpravljala prav važna stvar. Po nagovoru g. predsednika govoril je povabljeni gost iz Maribora dr. G. in v mičnem, razumljivem in tehtnem govoru dopriča, da se Slovenci zanaprej le državnopravne stranke držati moramo in za državne poslance le može te stranke voliti smemo. Treh strank može — je djal — se bodo pri prihodnjih volitvah volilem ponujali za poslance: nemško-liberalni, mladostvensko-liberalni in državopravni. Slovenski in nemški liberalci so si celó podobni kakor jajce jajcetu; vero črtita oba in cerkev zatirata oba, le da vsak svojo narodnost povzdigujeta nad vse. Državnopravna stranka je pa vsem pravična. Kar imate oni stranki dobrega, tudi sprejema pravna stranka; kar je pa napčenega, odmetuje. Ona p. je za zdajne šolske postave, samo da se primerno popravijo, šola naj bo spet verska, pri nas katoliška. Ta stranka hoče za cerkev svobodo, za národe norodne pravice v uradih in šolah, za državo edinost, za dežele pravico odločevati v važnih rečeh; torej je vsestransko pravična. Zato mi Slovenci kot verni katoličani, ki hočemo svoje narodne pravice, pa tudi mir želimo z narodi, voliti zamoremo le državnopravne stranke možá, in

to je vsem znani in mnogo zaslužení g. Herman. — Temu pritrđi zbor s živioklici g. Harmanu. —

V zdajnih okolščinah — pravi dalje g. govornik — se ne sme program o zedinjenju Slovenije, s katerim mladostlovenci toliko ropotajo, v prvo vrsto staviti, ker je po oktoberski diplomi neizvršljiv. Ta je pa trdna podlaga, na katero se imamo postaviti, da ne bomo po zraku mahali. Najprej moramo imeti tako ministerstvo, ki bo pravično zahtevanje Slovencev pripoznalo; dokler pa tega nimamo, se z narodnim programom le nasprotnikom orožje v roke daje, češ, da hočemo „Štajarsko raztrgati.“

Na ta govor je zbor sprejel sledeče sklepe:

I. Kat. politično društvo pri sv. Lenartu sprejme in se slaga popolno s političnimi načeli in mislimi velike katoliške avstrijske državnopravne stranke.

II. Obžaluje protidomородni odpad mladostlovcencev pod vodstvom dr. Vošnjaka od katoliško-federalistične stranke, in sicer v tem za vso Avstrijo odločilnem, in svled rogoviljenja mladostlovcencev za nas pogubnem trenutku.

III. Protestuje in zavrača mladostlovcencev paganski in kat. cerkvi protivni izključljivo narodni program.

IV. Ugovarja zoper vsako vsiljenje mladostlovskega liberalnega kandidata.

V. Sprejme in proglašá g. Hermana kot kandidata za državni zbor.

Po prav mičnem in jedernatem govoru g. F. iz št. Jurja se je zbor sklenil. Določén nam je s tem načrt delovanja za bodoče volitve.

Iz Slov. goríc., 15. juni. (Šolska odgoja.) Ni še dolgo, kar smo na Krempergu dobili novega naučitelja, ki si zasluži, da ga je pri nameščenju službe okrajni šolski svét pod krila vzel. Kmalu od začetka so se otroci branili k njemu v šolo iti, drugi so mu iz učilnice begali. Nad to prikaznijo strmeče starše in zbegana srea otrok si je mislil s tem pridobiti, da ni več šolske molitve opravljal. Pa kmalu je zvedel, da ima v šoli otroke katoliških staršev, ki niso pri stavbi nove šole toliko žrtvovali za to, da se njihovim otrokom v šoli najdražja svetinja, sv. vera, v srcih duši. — Pred kratkim je tudi očividno pokazal, da je izmed onih, ki šibe v šoli trpeti ne morejo. Nekega dečka je namreč v jezi tako naudrihal, da so ga komaj k zavesti spravili. Sitnih nasledkov te pedagogike se je odkupil z eno dvajsetico. Ko bi pa vendar to eden izmed vaših višjih izvedel, gospodine? —

Sv. Lenart v Slov. gor., 14. jun. (Telova procesija, kat. šola in učitelji) Procesije na Božjega Telesa den so se pri nas udeležili g. okrajni sodnik, sodnjiski pristav, vodja gruntnih bukev in uradniki davkarije, velika množina ljudi in šolska mladina, deklice v belej obleki in oven-